

HMK.5 - Genel kural - İçtihatlar

Kural olarak davalı sayısının birden fazla olması hâlinde, dava bunlardan birinin mahkemesinde açılacağı gibi haksız fiilin meydana geldiği yer mahkemesinde de açılacağı- 2018 s. Karayolları Trafik Kanunu mad.110 uyarınca, sigorta yapan şirket ile işleten ve sürücü aleyhine dava açılması hâlinde, davalılardan birinin ikametgâhı mahkemesinde açılacağı gibi kazanın meydana geldiği yer mahkemesinde de açılacağı- Hem HMK'nın 7. maddesinde hem de olayda 2018 sayılı K. mad. 110'da yer alan yetki kuralı kesin yetki kuralı olmayıp, davacıya tanınan seçimlik hak olduğu - "Mahkemece verilen yetkisizlik kararının HMK'nın 7. maddesinin münhasır dar kapsamlı kesin yetki kuralı içerdiği, somut olayda 2018 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 110. maddesi uyarınca yetkili olan Bölge Müdürlüğünün bulunduğu yerde dava açılması nedeniyle HMK'nın 7. maddesinde düzenlenen yetki kuralının devreye girmeyeceği" şeklindeki görüşün HGK çoğunluğu tarafından kabul edilmediği-

Taraflar arasındaki "tazminat" davasından dolayı yapılan yargılama sonunda Ankara 6. Asliye Ticaret Mahkemesi'nce "mahkemenin yetkisizliğine" dair verilen 12.11.2012 tarihli ve 2012/229 E., 2012/524 K. sayılı kararın temyizen incelenmesi davacılar vekili tarafından istenilmesi üzerine Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin 24.03.2014 tarihli ve 2013/893 E., 2014/4270 K. sayılı kararı ile;

"... Davacı vekili, müvekkillerin murisi ve desteği Z. G.'ın davalının işleteni ve trafik sigortacısı olduğu aracın karıştığı trafik kazası sonucu hayatını kaybettiğini belirterek davacı eş ve çocuklar için 140.000,00 TL manevi tazminat talep etmiştir.

Davalı H.. vekili, olayda davalıların ikametgahı yerine, yetkisiz Ankara Ticaret Mahkemesinde davanın açılması nedeni ile yetki itirazında bulunduklarını, davanın kazanın meydana geldiği yer mahkemesi olan Ağrı Tutak Asliye Hukuk Mahkemesinde görülmesi gerektiğini belirtip, davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

Davalı Zurich sigorta vekili, yetkili mahkemenin İstanbul mahkemeleri olduğunu belirterek, davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

Mahkemece, toplanan delillere göre, davalıların tamamı hakkında, haksız fiilin işlendiği yer olan Ağrı Tutak mahkemelerinin ortak yetkiyi taşıyan yer olması nedeni ile mahkemenin yetkisizliğine karar verilmiş, hüküm; davacılar vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava,trafik kazası nedeniyle manevi tazminat istemine ilişkindir.

1086 sayılı HUMK'nın 9. maddesinin 2. fıkrası; "Davalı birden fazla ise, dava bunlardan birisinin ikametgahı mahkemesinde açılır. Şu kadar ki, kanunda dava sebebine göre, davalıların tamamı hakkında ortak yetkiyi taşıyan bir mahkeme kabul edilmiş ise, davaya o mahkemede bakılır. Ancak davanın sırf davalılardan birini kendi mahkemesinden başka bir mahkemeye getirmek amacıyla açıldığı belirtilen veya başka delillerle anlaşılırsa mahkeme onun hakkındaki davayı ayırarak yetkisizlik kararı verir" hükmünü içermektedir (6100 sayılı HMK m. 6, 7). Yine aynı Yasa'nın 21. maddesinde ise "Haksız bir fiilden mütevellit dava o fiilin vuku bulduğu mahal mahkemesinde ikame olunabilir" hükmü yer almaktadır (HMK m.

HMK.5 - Genel kural - İçtihatlar

16). Diğer taraftan, 2918 sayılı KTK'nun "Hukuki Sorumluluk ve Sigorta" başlıklı sekizinci kısmının beşinci bölümünde "Ortak Hükümler" ana başlığı altında "Yetkili Mahkeme" alt başlıklı 110. maddesinde ise; "Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabilir" ifadesine yer verilmiştir.

Bilindiği gibi ilke olarak bir davada, davalı sayısı birden fazla ise, dava bunlardan birisinin ikametgahı mahkemesinde açılabilir (HMK'nın m. 9/II.c.1), aynı Kanun'un 21. maddesi uyarınca haksız fiilin vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir. Bunların yanında ve öncelikle 2918 sayılı KTK'nın 110. maddesi uyarınca, motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, ihtiyari ve zorunlu sorumluluk sigortası yapan şirketler aleyhine de işleten ve sürücü ile birlikte açılması halinde hem bu kanun hemde HMK'nın 9. maddesi uyarınca bu davalılardan birinin ikametgahı mahkemesinde de açılabilir. KTK'nın 110. madde son cümlesinde yer alan kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de, dava açılabilir kuralı kesin yetki kuralı olmayıp, davacıya tanınan bir seçimlik haktır. HMK'nın haksız fiillerde yetkiyi düzenleyen 16. maddesinde de esasen HMK'nın 7/I-2. cümlesindeki düzenleme anlamında kesin yetki söz konusu değildir. Bir dava için birden fazla (genel ve özel) yetkili mahkeme varsa, davacı, bu mahkemelerden birinde dava açmak hususunda bir seçimlik hakka sahiptir. Davacı, davasının bu genel ve özel yetkili mahkemelerden hiç birisinde açmaz ve yetkisiz bir mahkemede açar ise, o zaman seçme hakkı davalılara geçer.

Somut olayda, işleten ve kazaya karışan aracın trafik sigortası'na yöneltilen davada, dava davalılardan sigorta şirketinin acentasının bulunduğu yerde açılmış olması bakımından yetki itirazının reddiyle işin esasına girilerek tarafların iddia ve savunmalarıyla delillerinin toplanması sonucu varılacak sonucu göre karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu şekilde yetkisizlik kararı verilmesi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir. ..."

gerekçesiyle oy çokluğu ile bozularak dosya yerine geri çevrilmekle yeniden yapılan yargılama sonunda mahkemece önceki kararda direnilmiştir.

TEMYİZ EDEN: Davacılar vekili

HUKUK GENEL KURULU KARARI

Hukuk Genel Kurulunca incelenerek direnme kararının süresinde temyiz edildiği anlaşıldıktan ve dosyadaki belgeler okunduktan sonra gereği görüşüldü:

Dava, trafik kazasından kaynaklanan tazminat istemine ilişkindir.

Davacı vekili, müvekkillerinin murisi/desteği olan Z. G.'ın davalılardan birinin işleteni diğerinin ihtiyari mali mesuliyet sigortacısı olduğu 34...1 plaka sayılı aracın karıştığı tek yanlı trafik kazasında yaşamını yitirdiğini belirterek toplam 140.000,00TL manevi tazminatın tahsiline karar verilmesini istemiştir.

HMK.5 - Genel kural - İçtihatlar

Davalı H.. Seyahat Turizm İnşaat Petrol Market Tic. Ltd. Şti. vekili, olayda davalıların ikametgâhı yerine, yetkisiz Ankara Ticaret Mahkemesinde davanın açılması nedeni ile yetki itirazında bulunduklarını, davanın kazanın meydana geldiği yer mahkemesi olan Ağrı Tutak Asliye Hukuk Mahkemesinde görülmesi gerektiğini belirtip, davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

Davalı Z... Sigorta A.Ş. vekili, yetkili mahkemenin İstanbul Mahkemeleri olduğunu belirterek, davanın reddini talep etmiştir.

Mahkemece, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 7. maddesi gereğince davalılar birden fazla ise davanın bunlardan birinin yerleşim yeri mahkemesinde açılabileceği, ancak dava sebebine göre kanunda davalıların tamamı hakkında ortak yetkili mahkeme belirtilmiş ise davaya o yer mahkemesinde bakılacağı, somut uyuşmazlıkta HMK'nın 16. maddesi uyarınca haksız fiilin işlendiği yer olan Tutak Mahkemelerinin davalıların tamamı hakkında ortak yetkiyi taşıyan kesin yetkili mahkeme olduğu, HMK'nın 114. maddesi uyarınca yetkinin kesin olduğu hallerde mahkemenin yetkili olmasının dava şartı olup mahkemece resen araştırılacağı gerekçesiyle mahkemenin yetkisizliğine karar verilmiştir.

Davacılar vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine hüküm, Özel Dairece yukarıda başlık bölümünde yer alan gerekçelerle oy çokluğu ile bozulmuştur.

Mahkemece, önceki gerekçelerle direnme kararı verilmiştir.

Direnme kararı davacılar vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Direnme yolu ile Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; trafik kazasından kaynaklanan manevi tazminat davasında, trafik kazasının meydana geldiği yer mahkemesi olan Tutak Asliye Hukuk Mahkemesi'nin HMK'nın 7. maddesi gereğince kesin yetkili mahkeme olup olmadığı noktasında toplanmaktadır.

Yetki, bir davaya hangi yerdeki hüküm mahkemesi tarafından bakılacağını belirtir. Burada, yer bakımından (coğrafi bakımdan) bir davanın hangi (neredeki) mahkeme tarafından görüleceği söz konusudur (Kılıç,H.: Açıklamalı ve İçtihatlı HMK ,Ankara, s.585; Kuru B.: Hukuk Muhakemeleri Usulü s. 2616'ya atfen).

Mahkemelerin yetkisi 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 5 ilâ 19. maddeleri arasında düzenlenmiş olup, davalı gerçek veya tüzel kişinin davanın açıldığı tarihteki yerleşim yeri mahkemesi genel yetkili mahkeme olarak belirlenmiştir (m. 6).

HMK'da davalının ikametgâhı mahkemesinin yanında, özel yetki kuralları ile başka yer mahkemeleri de yetkili kılınmıştır. Örneğin, sözleşmeden doğan davalar, sözleşmenin ifa edileceği yer mahkemesinde de açılabilir (m.10).

Öğretide ve uygulamada özel yetki kuralları olarak adlandırılan ve bazı dava çeşitleri için kabul edilen bu istisnai nitelikteki yetki kuralları, ilke olarak kamu düzenine ilişkin değildir.

HMK.5 - Genel kural - İçtihatlar

Kamu düzenine ilişkin olmayan özel yetki kuralları, genel mahkemenin (m. 6) yetkisini kaldırmadığından, bir başka ifade ile onunla birlikte uygulandığından, davacı davasını genel veya özel yetkili mahkemede açmak hususunda bir seçim hakkına sahiptir. Zira özel yetki genel yetkiyi ortadan kaldırmaz, onun yanında varlığını sürdürür; dolayısıyla dava veya icra takibi, davacının seçimine göre, genel veya özel yetkili mahkemede açılabilir.

Davalıların birden fazla olması hâlinde yetki ise HMK'nın 7. maddesinde düzenlenmiş olup, madde metni aynen;

“(1) Davalı birden fazla ise dava, bunlardan birinin yerleşim yeri mahkemesinde açılabilir. Ancak, dava sebebine göre kanunda, davalıların tamamı hakkında ortak yetkiyi taşıyan bir mahkeme belirtilmişse, davaya o yer mahkemesinde bakılır.

(2) Birden fazla davalının bulunduğu hâllerde, davanın, davalılardan birini sırf kendi yerleşim yeri mahkemesinden başka bir mahkemeye getirmek amacıyla açıldığı, deliller veya belirtilerle anlaşılırsa, mahkeme, ilgili davalının itirazı üzerine, onun hakkındaki davayı ayırarak yetkisizlik kararı verir” hükmünü taşımaktadır.

HMK'nın “Haksız fiilden doğan davalarda yetki” başlıklı 16. maddesi ise “Haksız fiilden doğan davalarda, haksız fiilin işlendiği veya zararın meydana geldiği yahut gelme ihtimalinin bulunduğu yer ya da zarar görenin yerleşim yeri mahkemesi de yetkilidir” düzenlemesini içermektedir.

Bu aşamada hemen belirtilmelidir ki HMK'nın 7. madde metninde, davalıların tamamı hakkında ortak yetkiyi taşıyan bir mahkemenin kanunda belirtilmesi hâlinde bu yerin davada “kesin” yetkili olduğu hususunda açık bir düzenleme yazılı değildir. Bilindiği üzere yasa koyucu yetkinin kesin olmasını arzuladığı tüm hâllerde bu “kesinlik” durumunu HMK sistematigi içinde açıkça madde metninde belirtmiş durumdadır.

Sınırlı sayıdaki bu kesin yetki hâlleri dört maddede belirtilmiştir. Buna göre ölenin son yerleşim yeri mahkemesi (m. 11/1), taşınmaz üzerindeki ayni hakka ilişkin veya ayni hak sahipliğinde değişikliğe yol açabilecek davalar ile taşınmazın zilyetliğine yahut alıkoyma hakkına ilişkin davalarda; taşınmazın bulunduğu yer mahkemesi (m.12/1), özel hukuk tüzel kişilerinin, ortaklık veya üyelik ilişkileriyle sınırlı olmak kaydıyla, bir ortağına veya üyesine karşı veya bir ortağın yahut üyenin bu sıfatla diğerlerine karşı açacakları davalar için; ilgili tüzel kişinin merkezinin bulunduğu yer mahkemesi (m.14/2) ve can sigortalarında, sigorta ettirenin, sigortalının veya lehtarın leh veya aleyhine açılacak davalarda; onların yerleşim yeri mahkemesi (m.15/2) kesin yetkilidir.

Açıklanan bu dört yasa hükmünde mahkemelerin yetkisini kesin olarak belirleyip madde metnine açıkça yazan yasa koyucu bu belirlemeyi HMK'nın 7. maddesi yönünden yapmamıştır. Bu farklılığın bilinçsiz olduğu ileri sürülemez. Şayet bu hâlde de yetkinin kesin olması istenilmiş olsaydı bu kesinlik olgusunun diğer maddelerde olduğu gibi madde metnine yazılması önünde hiçbir engel bulunmadığı açıktır.

HMK.5 - Genel kural - İçtihatlar

Bu aşamada HMK'nın 7. maddesinin gerekçesinde yer alan "...ortak yetkili mahkemenin yetkisi, kesin yetki hâline getirilmiş." ibaresinin bağlayıcı olup olmadığı üzerinde de durulmalıdır.

Hukuk devletinde yalnız anayasaya uygun olarak çıkarılmış kanunun anlamı bağlayıcıdır, kanunun yapıldığı andaki kanun koruyucunun iradesi bağlayıcı olamaz. Kanun koyucunun, kanuna vermek istediği anlama oranla, bizzat kanunun zamanla kazanmış olduğu anlam çok daha önemlidir. Yorum için temel, kanunun "ratio legis"idir, amacıdır, yoksa kanun koyucunun düşündükleri değil (Aral, V.: Hukuk ve Hukuk Bilimi Üzerine, İstanbul 1992, s. 1531). Kanunların yapılmasından ve yürürlüğe konulmasından sonra yorumunda önemli olan kanun koyucunun başta ne istemiş olduğu değil fakat hukukun genel kavramlarına göre tekniğin ve şimdiki şartların göz önünde tutularak ondan çıkartılabilecek anlamıdır (Edis, S.: Medeni Hukuka Giriş, Ankara 1983, s. 1812). Bu bağlamda kanun koyucunun, kanuna vermiş olduğu anlama oranla bizzat kanunun zamanla kazanmış olduğu anlam çok daha önemlidir (Karabatak, R.: "Türk Hukukunda Kanunların Anayasaya Uygun Yorumu", Danıştay Dergisi, yıl:28 sayı 94 s: 34).

Bu itibarla gerekçe ve hazırlık çalışmaları, metne yansımaları takdirde, hiçbir ülkede hiçbir değer taşımazlar. Metne yansımaları zaman da görel bir değer taşırlar. Bunun hukuksal ve uygulamadan kaynaklanan gerçekçi nedenleri vardır. Yasama organının kesin ve son görüşünü, oylanıp Resmî Gazete'de yayımlanan metin yansıtır ve belirler, asla oylanmayan gerekçe ve hazırlık çalışmaları değil. O nedenle yasallık ilkesinin muhatabı yayımlanan bu metindir. Gerekçe ve hazırlık çalışmaları bunların dışındadır.

Kenar başlıklarının kanun metnine dâhil olup olmadığı ise ilgili kanunda belirtilir. Doktrinde açık kural bulunmayan durumlarda, başlıkların kanun metninden sayılması görüşü hâkimdir (Y. A.: Türk Anayasa Hukuku, Konya 2007, s.177). Fakat hemen belirtilmelidir ki Anayasanın gerekçesi dahi bağlayıcı değildir. Gerekçelerin bağlayıcı olmadığı ve Anayasa metninde mevcut olmayan bir müessesenin, Anayasa gerekçesi ile yaratılamayacağı açıktır (Özbudun, E.: Türk Anayasa Hukuku, Ankara 1998, s. 309). Aksi düşünce gerekçeleri normlar hiyerarşisinde yasa düzeyine yükseltir ki böyle bir kabulün olanaksızlığını izaha dahi gerek yoktur.

Öte yandan haksız fiilden doğan davalarda yetkinin belirlenmesine ilişkin olarak HMK'da özel bir düzenleme olarak 16. maddeye yer verilmiştir. A.an madde hükmünde zarar görenin yerleşim yeri mahkemesinin de yetkili olduğu düzenlenmiş olup, bu durumda birden fazla davalının ve davacının yerleşim yerlerinin farklı olduğu bir olayda haksız fiilin işlendiği yerin "kesin yetkili" olduğunu söylemenin mümkün olmadığı görülmektedir. Zira HMK'nın 16. maddesinin zarar görene tanıdığı bu hak göz ardı edilmemelidir.

Somut olayda 22.01.2012 tarihinde meydana gelen trafik kazasında olay yeri Ağrı-Tutak'tır. İhtiyari mali sorumluluk sigorta poliçesi 34...1 plakalı araç sahibi H.. Seyahat Turizm İnşaat Petrol Market Tic. Ltd. Şti. ile Z... Sigorta A.Ş., T. Ö... Sigorta aracılık Hizmetleri Ltd Şti adlı acente arasında düzenlenmiştir. Dosya içindeki poliçede yetki ile ilgili madde bulunmamaktadır. Davalı araç sahibi şirketin yerleşim yeri Diyarbakır, davalı şirketin genel

HMK.5 - Genel kural - İçtihatlar

merkez adresi ise İstanbul'dur. Davacılar vekili davayı müvekkillerinin murisinin yolcusu olduğu otobüsün malikine, işletenine ve sigortacısına yönelterek davayı bölge müdürlüğünün bulunduğu düşündüğü yer olan Ankara'da açmıştır.

Yukarıda da belirtildiği üzere kural olarak davalı sayısının birden fazla olması hâlinde dava bunlardan birinin mahkemesinde açılacağı gibi haksız fiilin meydana geldiği yer mahkemesinde de açılabilir. Diğer taraftan olayda 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinde sigorta yapan şirket ile işleten ve sürücü aleyhine dava açılması hâlinde davalılardan birinin ikametgâhı mahkemesinde açılacağı gibi kazanın meydana geldiği yer mahkemesinde de açılacağına dair düzenleme yer almaktadır. Hem HMK'nın 7. maddesinde hem de olayda 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinde yer alan yetki kuralı kesin yetki kuralı olmayıp, davacıya tanınan seçimlik hak olduğu hususu gözden kaçırılarak yetkisizlik kararı verilmesi doğru değildir.

Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında, mahkemece verilen yetkisizlik kararının HMK'nın 7. maddesinin münhasır dar kapsamlı kesin yetki kuralı içerdiği, somut olayda 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 110. maddesi uyarınca yetkili olan Bölge Müdürlüğünün bulunduğu yerde dava açılması nedeniyle HMK'nın 7. maddesinde düzenlenen yetki kuralının devreye girmeyeceği bu nedenle yerel mahkeme kararının bu değişik gerekçeyle bozulması gerektiği görüşü ileri sürülmüş ise de yukarıda açıklanan gerekçelerle Kurul çoğunluğu tarafından bu görüş kabul edilmemiştir.

Hâl böyle olunca Hukuk Genel Kurulunda da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

SONUÇ: Davacılar vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Geçici 3. maddesine göre uygulanmakta olan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 429. maddesi gereğince **BOZULMASINA**, istek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana iadesine, aynı Kanun'un 440. maddesi uyarınca tebliğden itibaren on beş günlük süre içerisinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere 21.05.2019 gününde oy çokluğu ile karar verildi.

Ö. F. HERDEM, Şanver KELEŞ, Bektaş KAR, Battal YILMAZ ve Z. GÖZÜTOK'ÜN KARŞI OYU:

Davalının birden fazla olması hâlinde yetki başlığını taşıyan 6100 sayılı HMK 7/1. maddede; "Davalı birden fazla ise dava, bunlardan birinin yerleşim yeri mahkemesinde açılabilir. Ancak, dava sebebine göre kanunda, davalıların tamamı hakkında ortak yetkiyi taşıyan bir mahkeme belirtilmişse, davaya o yer mahkemesinde bakılır." düzenlemesi bulunmaktadır.

Maddede, HMK'da yer alan diğer kesin yetki düzenlemelerinin aksine olarak ortak yetkiyi taşıyan mahkemenin yetkisinin kesin yetki olduğu belirtilmemiştir. Maddenin gerekçesinde

HMK.5 - Genel kural - İçtihatlar

ise bu yetkinin kesin yetki olduğu açıklaması yer almaktadır. Öğretide bu yetkinin kesin yetki olduğu görüşlerine yer verilmesine rağmen yargısal uygulamalarda bu yetkinin kesin yetki olmadığı görüşü de bulunmaktadır.

Bu yetkinin kesin yetki olup olmadığını belirleyebilmek için maddenin düzenlenme biçimine ve düzenlemenin amacına bakılmalıdır. Maddedeki yetki kuralı fıkranın ikinci cümlesinde yer almakta ve ancak diye başlamaktadır. Ancak diye başlayan bir cümlede de "ancak" kendisinden önceki cümleye istisna getirdiğinin kabulü gerekir. Önceki cümlede ise, davalı birden fazla ise davanın, bunlardan birinin yerleşim yeri mahkemesinde açılabilirliği düzenlenmiştir. O halde ancak diye başlayan bu yetki kuralını; davalının birden fazla olması ve davacının bu 7. madde hükmünden yararlanarak davalılardan birinin yerleşim yeri mahkemesinde dava açmak istemesi halinde uygulanması gereken kural olarak görmek gerekir. Diğer bir anlatımla davalıların yerleşim yeri farklı ise ve ortak bir yetki kuralı var ise 7. maddeye dayanılarak bunlardan birinin yerleşim yerinde dava açılmayacağı şeklinde bir sınırlama olarak bu hüküm kabul edilmelidir. Maddedeki "bakılır" ifadesi de bir kesinliği ifade etmekte olup ortak yetkili mahkeme bulunması halinde bu mahkeme kesin yetkili olacaktır. Bu yetkinin kesin yetki kabul edilmemesi ise sınırlayıcı ve emredici düzenleme şekline rağmen ortak yetkili mahkemede dava açmayı, davacının istek ve iradesine bırakmak ve maddeyi uygulanamaz hüküm haline getirmek anlamına gelir ki maddenin düzenleme şekli ve amacı ile de bu sonuç bağdaşmaz.

Bu yetki kesin yetki olmasına rağmen düzenlendiği alana münhasır dar kapsamlı bir kesin yetki kuralıdır. Zira kural ancak diye başladığından öncesindeki hüküm ile birlikte maddenin kapsamı belirlenmelidir.

Davacı HMK 7. maddeye dayanmaksızın başka bir yetki kuralına dayanarak davalılardan herhangi birinin yerleşim yeri mahkemesinde dava açmış ise 7. maddede belirtilen ortak yetkili mahkemenin kesin yetkisi devreye girmeyecektir. Çünkü 7. madde başka maddelerdeki yetki kurallarını bertaraf edip önüne geçecek biçimde yapılmış bir düzenleme olmayıp düzenlediği konuyla sınırlı olarak dar kapsamlı bir kesin yetki kuralı getirmektedir.

Bir örnekle bu görüşü desteklemek gerekirse; HMK 16. maddede olduğu gibi diğer bazı yetki kuralları da davacının yerleşim yerinde dava açabilmesini mümkün kılmaktadır. Davalıların yerleşim yerini önemsememiş, davacıların yerleşim yerini benimsemiş çok açık bir yetki kuralı bulunmakta iken davalıların birden fazla olması halinde ortak yetkili olan daha başka bir yerleşim yerinde davacının dava açmaya zorlanması bu maddelerin konuluş amacıyla da bağdaşmayacaktır.

Davacıların Ankara'da dava açmak konusunda dayandıkları 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu 110. maddede yer alan; motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davaların, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabilirliği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilirliği hükmüne dayalı olarak bu yerlerden birinde dava açılmış ise HMK 7. maddeye dayanmaksızın başka bir yetki kuralına dayanılarak dava açılmış sayılacağından 7. maddedeki kesin yetki kuralı devreye girmeyecektir. Diğer bir ifadeyle 7.

HMK.5 - Genel kural - İçtihatlar

madde hükmü bu 110. madde hükmünü ortadan kaldırmadığı gibi ilgili diğer yetki kurallarını da bertaraf eden bir düzenleme değildir.

Maddenin kapsamını bu şekilde belirledikten sonra somut olaya geldiğimizde, davacılar davalı sigorta şirketinin bölge müdürlüğünün bulunduğu Ankara'da dava açmışlardır. Madde, acentenin bulunduğu yer için sigorta sözleşmesini yapan acente olmasını aramış ise de merkez ve şube için bunu aramamıştır. Bölge Müdürlüğü şubeye göre daha yetkili olduğu gibi Ankara'da davalı sigorta şirketinin şubesi de bulunduğundan Ankara'da dava açılmış olması 110. madde hükmüne uygundur. Davacılar, davalılardan birinin yerleşim yerinde dava açmış ise de bu HMK 7. maddeye dayanma olmayıp, sözü edilen 2918 sayılı 110. maddeye dayanma olduğundan ortak yetkili mahkemenin kesin yetkisi devreye girmeyeceği için, haksız fiilin işlendiği yer olan kaza yeri mahkemesinin kesin yetkili hale geldiği düşünülemez. Bu nedenle Ankara mahkemeleri davaya bakmaya yetkili olduğu halde kaza yeri olan Tutak mahkemelerinin kesin yetkili olduğu gerekçesiyle yetkisizlik kararı verilmesi doğru olmamıştır.

Özel dairece Ankara mahkemelerinin yetkili kabul edilmesi sonucu itibarıyla doğru ise de yukarıdaki açıklamalara kısmen aykırı olan gerekçesi doğru olmamıştır. Bu nedenle daire kararının gerekçesinden farklı ve değişik gerekçeyle direnme kararının bozulması gerektiği görüşünde olduğumuzdan daire kararının gerekçesini benimsemek suretiyle kararın bozulması yönünde oluşan değerli çoğunluk görüşüne katılamıyoruz.

HGK 21.05.2019 T. E: 2017/17-1100, K: 593